

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstalten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstalten ändras. I folkpensionslagen föreslås det bli föreskrivet att statens basfinansieringsandel av folkpensionerna är 53 procent. Den resterande delen ska finansieras med arbetsgivares folkpensionsavgift, folkpensionsfondens intäkter och statens tilläggsfinansieringsandel. Staten ska dock fortfarande finansiera familjepensionerna i sin helhet.

Som minimibelopp för folkpensionsfondens finansieringstillgångar vid årets utgång föreskrivs fem procent av utgifterna för folkpensionsförsäkringen. Att minimibeloppet uppnås tryggas med statens tilläggsfinansieringsandel. Om minimibeloppet överskrids betalas däremot inte någon tilläggsfinansieringsandel alls. När minimibeloppet beräknas ska inte längre de handikappförmåner som staten finansierar i sin helhet samt bostadsbidrag för pensionstagare och fronttillägg beaktas.

Det spelrum för sjukförsäkringsfonden som kan godkännas när sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna bestäms föreslås bli utvidgat så att beloppet av fondens finansieringstillgångar ska kunna variera mellan 8 och 12 procent av sjukförsäkringens utgifter. Bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie föreslås bli utfärdade årligen genom förord-

ning av statsrådet.

Vidare föreslås det att andra förmåner än sjukförsäkringsförmånerna och rehabiliteringsförmånerna bryts ut ur sjukförsäkringsfonden till en egen fond för övrig social trygghet. Ur den nya fonden kommer ca 37 procent av Folkpensionsanstaltens alla förmånsutgifter att betalas, bl.a. barnbidrag, allmänt bostadsbidrag, studiestöd och arbetslöshetsförmåner samt det underhållsstöd som har föreslagits bli överfört till Folkpensionsanstalten från och med ingången av april 2009. Medel i den nya fonden ska tillfälligt kunna användas för betalning av någon annan förmån som hör till samma fond.

Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader ska noggrannare än för närvarande hänföras till de olika förmånsfonderna. Miniminivån av de medel som ska täcka pensionsansvaret för pensionerna för Folkpensionsanstaltens tjänstemän föreslås bli fastställd till 41 procent av det fulla pensionsansvaret. I lagarna görs dessutom sådana tekniska ändringar som föranleds av ändringarna i lagstiftningen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2009. Bestämmelsen om underhållsstöd ska emellertid tillämpas först från och med den 1 april 2009.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Finansieringen av folkpensionsförsäkringen.....	4
2.2. Fastställande av premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie	5
2.3. Minimibeloppets spelrum i sjukförsäkringsfonden	6
2.4. Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader	7
2.5. Folkpensionsanstaltens fonder.....	8
2.6. Pensionsansvarsfondens tillgångar	9
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	10
3.1. Målsättning.....	10
3.2. De viktigaste förslagen.....	11
Finansiering av folkpensionerna	11
Sjukförsäkringsfonden	12
Fastställande av sjukvårdspremien	12
Fonden för övrig social trygghet	13
Pensionsansvarsfonden	13
4. Propositionens konsekvenser	13
5. Beredningen av propositionen	15
6. Samband med andra propositioner.....	15
DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
1.1. Folkpensionslagen.....	16
1.2. Sjukförsäkringslagen.....	17
18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter	17
1.3. Lagen om Folkpensionsanstalten	18
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	20
3. Ikraftträdande.....	20
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	20
LAGFÖRSLAGEN.....	22
om ändring av folkpensionslagen	22
om ändring av sjukförsäkringslagen	24
om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten	27

BILAGA.....	30
PARALLELLTEXTER.....	30
om ändring av folkpensionslagen.....	30
om ändring av sjukförsäkringslagen	34
om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten	40

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om finansieringen av folkpensioner, sjukförsäkringen och det övriga socialskydd som Folkpensionen verkställer ska förtydligas. De förslag som gäller finansieringen av folkpensionerna har gjorts utifrån de nuvarande premieprocentsatserna för folkpensionsavgifterna. De förslag som gäller finansieringen av det övriga socialskyddet är till sin karaktär huvudsakligen tekniska och har ingen betydande inverkan på finansieringsandelarna. Dessutom uppdateras bestämmelserna om pensionsansvarsfonden.

2. Nuläge

2.1. Finansieringen av folkpensionsförsäkringen

Enligt 100 § i folkpensionslagen (568/2007) finansierar Folkpensionsanstalten 60 procent av kostnaderna för folkpensionerna med undantag för familjepensioner, som staten finansierar i sin helhet. Folkpensionsanstalten finansierar 60 procent också av de folkpensionskostnader som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) anses utgöra en del av grundskyddsandelen. Folkpensionsanstalten finansierar barnförhöjningarna enligt folkpensionslagen till fullt belopp och den lagstadgade andelen på 40 procent av alla verksamhetskostnader. I praktiken finansierar Folkpensionsanstalten sin andel med de intäkter från arbetsgivares folkpensionsavgifter som Skatteförvaltningen redovisar samt med avkastningen på folkpensionsfondens placeringstillgångar. Sammantaget räcker dessa intäkter dock inte till för att täcka Folkpensionsanstaltens finansieringsandel.

Staten svarar enligt 101 § i folkpensionslagen för folkpensionsutgifterna till den del Folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem. Statens andel av folkpensionsutgifterna

har i regel varit större än den finansieringsandel på 40 procent som staten enligt lag har svarat för. Intäkterna från arbetsgivares folkpensionsavgifter, med vilka Folkpensionsanstaltens andel huvudsakligen finansieras, har som mest utgjort cirka hälften av folkpensionsförsäkringens kostnader. De försäkrades folkpensionspremie slopades i samband med folkpensionsreformen vid ingången av 1996. Betydelsen av folkpensionsfondens placeringstillgångar för finansieringen av folkpensioner är försumbar. Underskottet i Folkpensionsanstaltens finansieringsandel täcks för närvarande i praktiken med statens garantibelopp.

I 102 § i folkpensionslagen föreskrivs det om folkpensionsfondens minimibelopp. Minimibeloppet av fondens finansieringstillgångar minskade med det främmande kapitalet ska vara minst fyra procent av utgifterna för folkpensionsförsäkringen. I paragrafen föreskrivs dessutom om ett särskilt statligt likviditetsbelopp med vilket folkpensionsfondens likviditet i sista hand tryggas. För att det minimibelopp som föreskrivs i paragrafen ska uppnås betalar staten månatligen ett garantibelopp till folkpensionsfonden. För tryggnad av fondens likviditet betalades detta garantibelopp fram till 2005 degressivt. Folkpensionsfonden har behövt statens likviditetsbelopp senast 2003.

Vid ingången av 2004 slopades möjligheten att överföra medel mellan folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden. Vid ingången av 2006 upphörde för sin del redovisningen av intäkterna från mervärdesskatten till folkpensionsfonden. För att ersätta dessa intäkter — senast redovisades 400 miljoner euro — höjdes statens direkta finansieringsandel av folkpensionerna från 29 procent till nuvarande 40 procent. Detta förbättrade folkpensionsfondens likviditet och bidrog därigenom till att det degressiva garantibeloppet inte längre har behövts. Till följd av ändringen ökade statens garantibelopp i folkpensionsfonden 2006 till ca 555 miljoner euro.

I samband med reformen av folkpensionslagstiftningen, som trädde i kraft vid ingången av 2008, ändrades finansieringen av folkpensionsförsäkringen så att det vårdbidrag till pensionstagare som tidigare i praktiken finansierats med statens garantibelopp började finansieras direkt av statens medel. Bostadsbidrag för pensionstagare och vårdbidrag för pensionstagare beaktas fortfarande som förmånsutgifter på samma sätt som övriga handikappförmåner och frontmannaförmåner när folkpensionsfondens minimibelopp och statens garantibelopp beräknas.

I och med att vårdbidraget för pensionstagare började finansieras direkt av staten minskade statens garantibelopp 2008 med ca 296 miljoner euro. Slopandet av kommunernas dyrortsklassificering och av gränsdragningen mellan öppen vård och institutionsvård samt den 20 euro stora nivåförhöjningen av folkpensionerna vid ingången av 2008 finansierades dock i praktiken i sin helhet med statens garantibelopp. Garantibeloppets storlek beräknas 2008 således fortfarande vara ca 530 miljoner euro.

Bestämmelserna om finansieringen av folkpensionerna är svårtolkade. Det är inte lätt att utifrån dem uppfatta Folkpensionsanstaltens och statens faktiska finansieringsandelar. De ändringar som gjorts i systemet och nivåförhöjningarna av folkpensionen har lett till att storleken av statens garantibelopp ökat avsevärt.

Folkpensionerna och de pensionsdelar som betalas ut i samband med dem (barnförhöjning, fronttillägg, extra fronttillägg och vårdbidrag för pensionstagare) betalas i tre olika betalningsgrupper den 4, 14 eller 22 dagen varje månad beroende på första bokstaven i pensionstagarens efternamn. På samma sätt betalas också familjepensionerna och handikappförmånerna ut i tre betalningsgrupper. I samband med utredningen har det kommit fram ett behov av att förenkla verkställigheten av folkpensionerna och de övriga ovan nämnda förmånerna genom att förmånerna betalas ut till alla samma betalningsdag en gång i månaden. Om betalningsdagen vore enhetlig skulle alla förmånstagare bemötas jämlikt. Bestämmelser om betalningsdagen för förmånerna utfärdas genom förordning, och en ändring kan därför genomföras sepa-

rat genom att betalningsdagarna i förordningarna ändras.

2.2. Fastställande av premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie

Bestämmelser om finansieringen av sjukförsäkringen finns i 18 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004). När finansieringen av sjukförsäkringen reviderades vid ingången av 2006 indelades sjukförsäkringen i arbetsinkomstförsäkring och sjukvårdsförsäkring. Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen finansieras med försäkringsavgifter och försäkringspremier som tas ut hos arbetsgivare, löntagare och företagare. Arbetsinkomstförsäkringens minimidagpenningar och 0,1 procent av andra dagpenningar än föräldradagpenningar som utbetalas till minimibeloppet finansieras dock av statens medel.

Bestämmelser om utgifterna för sjukförsäkringens sjukvårdsförsäkring finns i sjukförsäkringslagens 18 kap. 8 § och om finansieringen av dem i 9 och 10 §. Hälften av utgifterna finansieras med de försäkrades sjukvårdspremier och hälften av statens medel. Av statens medel finansieras dessutom i sin helhet de ersättningar för sjukvård som betalas till utlandet. Bestämmelser om de utgifter som utgör grund för sjukvårdspremien finns i 18 kap. 14 § och 16—19 §. Bestämmelser om beloppet av den sjukvårdspremie som togs ut när finansieringsreformen trädde i kraft 2006 finns i 18 kap. 20 §. Enligt bestämmelsen tas en 0,17 procent högre sjukvårdspremie ut på pensionsinkomst och annan förmånsinkomst än på övriga inkomster. Sjukvårdspremien justeras enligt 18 kap. 23 § årligen genom lag på så sätt att intäkterna av premien tillsammans med statens finansieringsandel täcker utgifterna för sjukvårdsförsäkringen.

Regeringens proposition angående sjukvårdspremierna för 2007 överlämnades som förslag till budgetlag i september 2006. Propositionen grundade sig på de uppskattningar om förmånsutgifterna som var tillgängliga under budgetmanglingen i augusti 2006 samt om de beskattningsbara inkomster som ligger till grund för premien. Dessa uppskattningar ändrades emellertid under slutet av 2006 så

mycket att de premieprocentsatser som föreslagits i regeringspropositionen justerades nedåt i riksdagen. Social- och hälsovårdsutskottet konstaterade därför i sitt betänkande ShUB 46/2006 rd om regeringspropositionen: "Därför är det nödvändigt att social- och hälsovårdsministeriet utreder hur betalningsgrundernas utveckling bättre kunde prognostiseras."

Regeringens proposition om sjukvårdspremierna för 2008 överlämnades med avvikelser från tidsplanen för budgetlagförslagen först i slutet av oktober 2007, för att premieprocentsatserna till följd av precisering av de uppskattade uppgifterna inte skulle ändras under riksdagsbehandlingen. Tack vare senareläggningen av tidsplanen behövde de uppskattade uppgifterna inte ändras och premieprocentsatserna kunde fastställas i enlighet med regeringspropositionen.

Den senarelagda tidpunkten för överlämnande av regeringspropositionen eliminerar emellertid inte problemet med att det inte finns säkra uppgifter om procentsatsen för sjukvårdspremien att tillgå den 23 november, när Skatteförvaltningen senast behöver dessa uppgifter för beredningen av grunderna för förskottsinnehållningen för följande år. Om tidsplanen för överlämnande av regeringspropositionen permanent senareläggs till slutet av oktober innebär det att riksdagen, med tanke på tidsgränsen den 23 november, har mycket kort tid på sig att behandla frågan.

Dessa problem med tidsplan och justering av uppskattningarna skulle kunna undvikas om beslut om procentsatsen för sjukvårdspremien skulle fattas genom förordning som årligen utfärdas av statsrådet på motsvarande sätt som i fråga om procentsatserna för sjukförsäkringens dagpenningspremie och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Ett sådant förfarande har också den fördelen att finansieringen av sjukförsäkringens avgifter och premier kunde granskas som en helhet och beslut om den fattas på en gång.

2.3. Minimibeloppets spelrum i sjukförsäkringsfonden

I samband med revideringen av finansieringen av sjukförsäkringen slopades statens

garantibelopp och redovisningen av intäkter från mervärdesskatten till sjukförsäkringsfonden. Minimivån för sjukförsäkringsfonden bestäms i 18 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen så, att beloppet av finansieringstillgångar minskade med fondens främmande kapital vid utgången av varje år ska vara minst åtta procent av de årliga totala kostnaderna för sjukförsäkringen. Vid beräkningen av sjukförsäkringsfondens minimibelopp dras posterna för främmande kapital och reserver av från finansieringstillgångarna.

Vid ingången av 2006 infördes ett spelrum på två procentenheter inom vilket minimibeloppet av sjukförsäkringsfondens nettofinansieringstillgångar kan fluktuera utan att det påverkar storleken av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna eller statens finansiering följande år. Syftet med detta spelrum var att förhindra små fluktuationer i premieprocentsatserna orsakade av försumbara ändringar i förmånsutgifterna eller grunden för premierna och avgifterna. Spelrummet 2008 är ca 85 miljoner euro.

Grunderna för föräldradagpenningsförmånen ändrades 2007, och därför fastställdes procentsatserna för de dagpenningspremier och arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter som tas ut för finansiering av föräldradagpenningarna undantagsvis genom lag. De premieprocentsatser som föreslogs i budgetlagförslaget måste justeras nedåt i riksdagen hösten 2006 till följd av preciserade uppskattade intäkter. Därför konstaterade social- och hälsovårdsutskottet i sitt i avsnitt 2.2 nämnda betänkande: "Utskottet anser att trycket på att öka finansieringen av sjukförsäkringen måste minskas t.ex. genom att man håller kontroll över de ökande läkemedelskostnaderna, men att det samtidigt är viktigt att se till att premierna utvecklas rationellt och så jämnt som möjligt. Därför finns det skäl att utreda behovet och möjligheterna att utöka den ovan beskrivna bufferten i sjukförsäkringsfonden, så att det finns tillräcklig beredskap för den kommande kostnadsstegringen."

Utgifterna för sjukförsäkringens förmåner, särskilt läkemedelsutgifterna, beräknas framöver öka snabbare än den allmänna löne- och prisutvecklingen. Även om sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna under enskilda år utifrån t.ex. ökad betalnings-

grund skulle kunna sänkas, är nedsättningen på sikt sannolikt tillfällig. Sjukvårdspremien sänktes 2007 med 0,05 procentenheter och 2008 med 0,04 procentenheter. Dagpenningsskatten sänktes med 0,02 respektive 0,08 procentenheter. Ändringarna av premierna skulle ha varit mindre, om spelrummet för sjukförsäkringsfondens minimibelopp från åtta procent uppåt hade varit t.ex. fyra procentenheter i stället för nuvarande två procentenheter. Med ett större spelrum kan premienivån hållas stabilare.

I sjukförsäkringsfonden var man i början av 2000-talet tvungen att trygga fondens likviditet med statens likviditetsbelopp. Fondens finansieringssituation har nu förbättrats i och med att det underskott på 500 miljoner euro som orsakades av minskningen av statens garantibelopp 1999 blev täckt till fullt belopp i slutet av 2006. När finansieringen av sjukförsäkringen reviderades bedömde man att den nedre gränsen på åtta procent (ca 320 miljoner euro 2007) för fondens nettofinansieringstillgångar vid årets slut skulle räcka till för att också framöver trygga fondens likviditet månatligen utan statens likviditetsbelopp. Erfarenheterna från de första åren visar att denna nedre gräns fungerar.

2.4. Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader

Folkpensionsanstaltens alla verksamhetskostnader betalas ur sjukförsäkringsfonden och folkpensionsfonden. Av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader anses enligt 97 § i folkpensionslagen 40 procent utgöra folkpensionsfondens utgifter och enligt 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen anses 60 procent utgöra sjukförsäkringsfondens utgifter. I denna fördelning av verksamhetskostnaderna har verkningarna av de uppgifter som på 1990-talet och senare har överförts till Folkpensionsanstalten inte beaktats. De verksamhetskostnader som orsakas av verkställigheten av t.ex. arbetsmarknadsstödet, studiestödet och det allmänna bostadsbidraget finansieras i praktiken ur både folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden. Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader 2007 var 351,6 miljoner euro och deras

andel av Folkpensionsanstaltens samtliga kostnader utgjorde 3,2 procent.

I samband med finansieringsreformen av sjukförsäkringen, som trädde i kraft vid ingången av 2006, kunde finansieringen av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader preciseras med hjälp av det nya systemet för aktivitetsbaserad kalkylering. De verksamhetskostnader som verkställigheten av sjukförsäkringen förmåner orsakar finansieras med arbetsgivares avgifter och de försäkrades premier samt med statens finansieringsandel. Finansieringen av verksamhetskostnaderna orsakade av verkställigheten av förmånerna enligt arbetsinkomstförsäkringen och finansieringen av motsvarande kostnader inom sjukvårdsförsäkringen avviker från varandra och från finansieringen av sjukförsäkringsfondens verksamhetskostnader för övriga förmåner. Därför specificeras sjukförsäkringen verksamhetskostnader noggrannare än Folkpensionsanstaltens övriga verksamhetskostnader.

Med stöd av Folkpensionsanstaltens system för aktivitetsbaserad kalkylering har man kunnat konstatera att fördelningen av verksamhetskostnaderna enligt gällande bestämmelser i förhållandet 40/60 inte svarar mot den verkliga kostnadsfördelningen. Enligt den aktivitetsbaserade kalkyleringen var folkpensionsfondens andel av Folkpensionsanstaltens samtliga verksamhetskostnader 2007 ca 22 procent, medan de egentliga sjukförsäkringsförmånernas andel var ca 48 procent. De förmåner som hörde till övrig social trygghet svarade då för ca 30 procent av samtliga verksamhetskostnader. Bland de förmåner som hörde till övrig social trygghet svarade arbetslöshetsförmånerna (8,8 %), det allmänna bostadsbidraget (7,2 %) och studiestödet (7,3 %) för de största andelarna av verksamhetskostnaderna.

Statens revisionsverk fäste 2003 uppmärksamhet vid finansieringen av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader (SRV:s revisionsberättelse 65/2003). Revisionsverket konstaterade i sin rapport att det nuvarande finansieringsförfarandet inte kan anses vara tydligt, och inte heller öppet med tanke på ministeriernas ansvarsområden. Folkpensionsanstaltens nya aktivitetsbaserade kalkylering möjliggör en noggrannare fördelning

av verksamhetskostnaderna, och därför behöver bestämmelserna om finansieringen av dessa kostnader preciseras på motsvarande sätt.

2.5. Folkpensionsanstaltens fonder

Folkpensionsanstalten har tre fonder, folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. Den grundläggande bestämmelsen om fonderna finns i 12 a § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). Folkpensionsanstaltens penningrörelse sköts via fonderna. Förmånstagarnas förmåner betalas ur folkpensionsfonden eller sjukförsäkringsfonden. Ur pensionsansvarsfonden betalas personalpensioner för Folkpensionsanstaltens personal. Pensionsansvarsfondens tillgångar utgör täckning för det pensionskydd för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett anställningsförhållande till pensionsanstalten.

Förmåner som betalas ur folkpensionsfonden är ålderspension, arbetslöshetspension, sjukpension och familjepension enligt folkpensionslagen, arbetslöshetspension och individuell förtidspension enligt lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007), bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1997) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) samt handikappbidrag, vårdbidrag och kosterättning enligt lagen om handikappförmåner (570/2007). Ur folkpensionsfonden betalas dessutom de utgifter för folkpensioner och familjepensioner som enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) hör till grundskyddsandelen samt utgifterna för bedömning av arbetsoförmåga.

Ur sjukförsäkringsfonden betalas enligt sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) läkemedelsersättningar, ersättningar för läkararvoden, ersättningar för undersökning och vård, ersättningar för resekostnader, rehabiliteringsutgifter, ersättningar till Studenternas hälsovårdsstiftelse och EU-ersättningar. Arbetsinkomstförmåner som betalas ur sjukförsäkringsfonden är sjukdag-

penning och föräldradagpenning, rehabiliteringspenning, dagpenningar som arbetsplatskassorna betalar, ersättningar som hänför sig till företagshälsovård och ersättningar till arbetsgivare för semesterkostnader. Ur sjukförsäkringsfonden betalas också de utgifter för sjukförsäkringsförmånerna som enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare hör till grundskyddsandelen och de utgifter som enligt lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) ska ersättas av statens medel.

Ur sjukförsäkringsfonden betalas dessutom alla andra förmåner som Folkpensionsanstalten verkställer. Sådana förmåner som hör till övrig social trygghet är särskilt stöd till invandrare enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002), pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005), stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993), barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992), militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/1975), studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994), stöd för skolresor enligt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997), grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) och ersättningar för rehabiliteringsresor till frontveteraner enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988). Den sammanlagda andelen av dessa förmåner var 2007 ca 37 procent av alla förmåner som Folkpensionsanstalten betalade. De egentliga sjukförsäkringsförmånerna utgjorde sammanlagt 35 procent.

I de lagar som gäller övrig social trygghet finns det inte några särskilda bestämmelser om ur vilken av Folkpensionsanstaltens fonder förmånerna i fråga ska betalas. I t.ex. lagen om moderskapsunderstöd, barnbidragslagen och militärunderstödslagen hän-

visas i fråga om verkställigheten av lagen till bestämmelserna om verkställigheten av moderskapspenning, faderskapspenning och föräldrapenning i sjukförsäkringslagen. När verkställigheten av utkomstskyddsförmånerna för arbetslösa 1985 överfördes till Folkpensionsanstalten motiverades denna överföring bl.a. med att utkomstskyddet för arbetslösa på grund av sin karaktär som kortfristig utkomst lämpligen kan kopplas samman med sjukförsäkringen. Det förfarande som i fråga om utkomstskyddsförmånerna för arbetslösa då infördes grundade sig på en uttrycklig bestämmelse i förordningen om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (742/1984). Enligt den skulle staten till Folkpensionsanstaltens sjukförsäkringsfond betala ett förskott som gällde grunddagpenningar och barnförhöjningar inom utkomstskyddet för arbetslösa. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i statsrådets gällande förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002).

Det förfarande som hade valts i samband med verkställigheten av utkomstskyddsförmånerna för arbetslösa iaktogs framöver också i fråga om andra nya förmåner som Folkpensionsanstalten ålades att verkställa. Under åren 1993 och 1994 koncentrerades penningrörelsen för barnbidraget, bostadsbidraget och studiestödet, som hade överförts till Folkpensionsanstalten, till sjukförsäkringsfonden. Valet grundade sig närmast på att Folkpensionsanstalten då inte hade tillgång till de tekniska hjälpmedel som ett annat slags förfarande hade krävt. Också nyare stöd såsom särskilt stöd för invandrare och pensionsstöd till långtidsarbetslösa har betalats ur sjukförsäkringsfonden.

Folkpensionsanstalten har moderniserat sina datasystem för ekonomiförvaltningen, vilket har bidragit till att det blivit möjligt att hantera intäkter av och utgifter för övriga socialskyddsförmåner som en egen helhet i Folkpensionsanstaltens interna verksamhet. I de mer detaljerade specifikationerna av resultaträkningen och balansräkningen i Folkpensionsanstaltens bokslut delas sjukförsäkringsfondens uppgifter separat upp i uppgifter om sjukförsäkringen och uppgifter om övrig social trygghet. På grund av den gällande lagstiftningen är man dock tvungen att ta upp

de övriga socialskyddsförmånerna som en del av sjukförsäkringsfonden i Folkpensionsanstaltens resultaträkning och balansräkning samt i den dagliga penningrörelsen. Därför är Folkpensionsanstalten tvungen att för varje penningtransaktion som gäller sjukförsäkringsfonden särskilt anteckna transaktionen som skuld eller fordring.

Det nuvarande förfarandet, där man inom sjukförsäkringsfonden också sköter de förmåner som hör till det övriga socialskyddet, fördunklar finansieringen av förmånerna och själva penningrörelsen och medför därför sämre insyn i sjukförsäkringsfonden. För att skapa klarhet i situationen vore det nödvändigt att särredovisa finansieringen och penningrörelsen som gäller de övriga socialskyddsförmånerna via en tredje fond inom Folkpensionsanstalten som bryts ut ur sjukförsäkringsfonden.

2.6. Pensionsansvarsfondens tillgångar

Personalpensionerna för Folkpensionsanstaltens personal bestäms huvudsakligen på samma sätt som statens pensioner. Pensionerna och familjepensionerna för Folkpensionsanstaltens personal betalas ur pensionsansvarsfonden. Enligt 12 c § i lagen om Folkpensionsanstalten utgör pensionsansvarsfondens tillgångar täckning för det pensionsskydd för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett anställningsförhållande till pensionsanstalten.

Tillgångarna i pensionsansvarsfonden ska uppgå till minst 19 procent och högst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Denna målnivå som fastställs i 12 c § i lagen om Folkpensionsanstalten får inte överskridas genom bidrag annat än tillfälligt. När det fulla pensionsansvaret beräknas iaktas i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om dessa grunder. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten (587/2007), som trädde i kraft vid ingången av 2008, ska nivån på 41 procent för pensionsansvarsfonden uppnås senast före utgången av 2010.

Nivån för pensionsansvarstillgångarna bestämdes så, att den motsvarade den pensions-

ansvarsnivå (19 procent av pensionsansvaret) som svarar mot pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare. I fråga om tilläggspensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens tjänstemän beräknades pensionsansvaret så att det ska bli täckt till fullt belopp på samma sätt som i fråga om pensionsstiftelsernas tilläggspensioner. Nivån på 41 procent för det totala pensionsansvaret utgörs således av ett pensionsansvar på 19 procent för grundpensionerna och fullt pensionsansvar för tilläggspensionerna. Det pensionsansvar som föranleds av tilläggspensionsskyddet bedöms upphöra i början av 2030-talet.

Pensionsansvaret täcks årligen genom intäkter från pensionsansvarsfondens tillgångar och de pensionspremier som de anställda vid Folkpensionsanstalten betalar. För täckning av pensionsansvaret används också den del av de arbetslöshetsförsäkringspremier som pensionsanstaltens anställda betalar till pensionsansvarsfonden. Den resterande delen av pensionsansvaret täcks genom ett årligt bidrag till pensionsansvarsfonden. Detta bidrag är så dimensionerat att den andel på 41 procent av det fulla pensionsansvaret, som ställts som mål, täcks.

Bidraget finansieras med medel som överförs från folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden och det är en del av förmånsfondernas verksamhetskostnader. Sjukförsäkringsfondens andel av bidraget är 60 procent och folkpensionsfondens andel 40 procent. Som verksamhetskostnader för en förmånsfond räknas emellertid inte den del av bidraget som betalas genom överföring av placeringstillgångar från förmånsfonden till pensionsansvarsfonden. Inom fonderna finansieras bidragen på samma sätt som övriga verksamhetskostnader. Finansiärer är således staten och arbetsgivarna och för sjukförsäkringsfondens del också de försäkrade. Genom att en del av bidraget ersätts med placeringsstillgångar som överförs från en förmånsfond kan förmånsfondernas verksamhetskostnader minskas.

Från folkpensionsfonden har placeringstillgångar överförts till pensionsansvarsfonden. Tack vare överföringarna av placeringstillgångar och värdeuppgången på dessa tillgångar har nivån på 41 procent av pensionsansvaret för pensionsansvarsfonden de senaste

te åren uppnåtts och till följd av värdeuppgången på tillgångarna till och med överskridits. I folkpensionsfonden finns det fortfarande ett betydande belopp av placeringsstillgångar som endast via avkastningen på tillgångarna påverkar finansieringen av folkpensionerna. Dessa placeringsstillgångar skulle fortfarande kunna användas för täckning av pensionsansvaret i pensionsansvarsfonden. Till följd av de gällande bestämmelserna om pensionsansvarets nivå är detta dock inte längre möjligt.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Syftet med revideringen av Folkpensionsanstaltens finansiering är att förtydliga och förenkla bestämmelserna om finansieringen och att göra hela finansieringssystemet öppnare. Bestämmelserna om statens andelar av finansieringen av folkpensionerna bör formuleras tydligare i lagen och bättre anpassas till den faktiska situationen. Syftet med denna tekniska revidering är inte att ändra praxis för hur de olika parternas finansieringsandelar har realiserats. Framöver bör finansieringsandelarna emellertid justeras i samband med sådana ändringar av förmåner som leder till avsevärda ändringar i kostnaderna, för att en okontrollerad ökning av statens garantibelopp av den typ som nu förekommit ska kunna undvikas.

Större spelrum för sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar föreslås för undvikande av onödiga justeringar uppåt och nedåt av sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna till följd av att spelrummet för närvarande är för snävt. Penningrörelsen kring och finansieringen av sjukförsäkringen och det övriga socialskyddet bör förtydligas och förenklas genom att sjukförsäkringen och det övriga socialskyddet skiljs åt och redovisas i olika fonder. Beslut om alla procentsatser för sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna ska kunna fattas årligen genom samma förordning i november, för att också sjukvårdspremien bättre än tidigare ska kunna beaktas vid beredningen av

grunderna för förskottsinnehållningen för följande år.

För att skapa bättre insyn i Folkpensionsanstaltens finansiering bör pensionsanstaltens verksamhetskostnader bättre än hittills kunna hänföras till de olika fonderna. För att trygga pensionerna för Folkpensionsanstaltens tjänstemän bör miniminivån för pensionsansvarsfondens tillgångar ökas så att den motsvarar den redan uppnådda målnivån och samtidigt möjliggör överföring av förmånsfondernas placeringstillgångar till pensionsansvarsfonden.

3.2. De viktigaste förslagen

Finansiering av folkpensionerna

Det föreslås att statens finansieringsandel av folkpensionerna fastställs i folkpensionslagen i stället för som för närvarande Folkpensionsanstaltens finansieringsandel. Statens finansieringsandel föreslås bli fastslagen till 53 procent i stället för nuvarande 40 procent. De folkpensionsutgifter som ska finansieras med statens basfinansieringsandel är folkpensionerna, barnförhöjningarna och den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Finansieringen av familjepensioner enligt folkpensionslagen ändras inte utan de finansieras fortfarande till fullt belopp av statens medel. Den del av folkpensionsutgifterna som inte täcks av statens basfinansieringsandel föreslås bli finansierad med medel som flyter in från arbetsgivares folkpensionsavgifter, med folkpensionsfondens placeringsintäkter och med statens tilläggsfinansieringsandel.

Statens nya tilläggsfinansieringsandel svarar som en flexibel finansieringspost mot statens nuvarande garantibelopp. Syftet är dock att tilläggsfinansieringsandelen ska vara betydligt mindre än det nuvarande garantibeloppet. Med den föreslagna statliga basfinansieringsandelen på 53 procent beräknas statens tilläggsfinansieringsandel 2009 till ca 51 miljoner euro, dvs. ca en procent av folkpensionsutgifterna. För att undvika att tilläggsfinansieringsandelen framöver börjar öka på samma sätt som garantibeloppet, ska i sam-

band med betydande ändringar av folkpensionsförmånerna och nivåförhöjningar också bestämmelserna om finansiering alltid ses över. En förändring på t.ex. 0,1 procentenheter i premieprocentsatsen för folkpensionsavgifter påverkar statens finansieringsandel med ca 70 miljoner euro, vilket innebär att statens basfinansieringsandel då också behöver justeras. Justeringen ska göras senast när beloppet av statens tilläggsfinansieringsandel överskrider folkpensionsfondens minimibelopp på fem procent.

Definitionen och finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader föreslås bli ändrade. De verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden är enligt förslaget verksamhetskostnader orsakade av verkställigheten av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt motsvarande andel av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som inte hänför sig till beviljande av förmånerna. Som folkpensionsfondens verksamhetskostnader räknas också de ersättningar som betalas till Skatteförvaltningen för uttagande och redovisning av folkpensionsavgifter. Dessas andel av alla ersättningar som betalas till Skatteförvaltningen har uppskattats till ca 30 procent. Staten ska finansiera de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden med en basfinansieringsandel på 53 procent och en tilläggsfinansieringsandel på samma sätt som i fråga om folkpensionerna.

Folkpensionsfondens likviditet ska fortsättningsvis tryggas genom en bestämmelse om ett minimibelopp för finansieringstillgångarna, genom möjlighet att låna medel från en annan av Folkpensionsanstaltens fonder och i sista hand genom statens likviditetsbelopp. Bestämmelsen om statens likviditetsbelopp i folkpensionslagen föreslås bli kompletterad med bestämmelser om återbetalning av likviditetsbeloppet och om myndigande att utfärda förordning.

Sättet att beräkna minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar föreslås bli ändrat så, att endast de förmånsutgifter och verksamhetskostnader som ska finansieras enligt folkpensionslagen beaktas som årliga utgifter. När minimibeloppet beräknas ska inte längre fronttillägg, handikappförmåner och bostadsbidrag för pensionstagare be-

Fonden för övrig social trygghet

Det föreslås att en ny tredje förmånsfond upprättas vid Folkpensionsanstalten, nämligen fonden för övrig social trygghet. Fonden bryts ut ur sjukförsäkringsfonden. Av de förmåner som hör till den nuvarande sjukförsäkringsfonden betalas de som inte finansieras med stöd av sjukförsäkringslagen ur den nya fonden. Till den nya fonden för övrig social trygghet hör särskilt stöd till invandrare enligt lagen om särskilt stöd till invandrare, pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa, stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd, barnbidrag enligt barnbidragslagen, militärunderstöd enligt militärunderstödslagen, bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag, studiestöd enligt lagen om studiestöd, stöd för skolresor enligt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning, grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet, utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftservice och ersättningar för rehabiliteringsresor till frontveteraner enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner. Avsikten är att också de underhållsstöd som har föreslagits bli överförda till Folkpensionsanstalten 2009 ska betalas ur den nya fonden.

Fonden för övrig social trygghet ska inte ha en motsvarande finansieringsbuffert grundad på finansieringstillgångarnas minimibelopp som folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden. De förmåner som ska betalas ur fonden finansieras huvudsakligen av statens medel. För merparten av förmånerna, dvs. för de förmåner som ska betalas ut en viss dag varje månad, överför staten de medel som behövs till fondens konto en bankdag före betalningsdagen. Utkomstskyddsförmåner för arbetslösa betalas dagligen och för dessa förmåner betalar staten förskott på sin andel degressivt. För att betalningen av förmåner och fondens betalningsrörelse ska kunna skötas smidigt ska man kunna förfara så, att medel som redovisats i fonden för betalning av en viss förmån tillfälligt kan användas för betal-

ning av någon annan förmån som hör till samma fond. Den situation som uppkommer genom korsvis användning av medel ska rättas till så snart som möjligt, dock senast vid utgången av det år betalningen har skett.

Till fonden för övrig social trygghet hänförs också de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkstäligheten av de ovan nämnda förmånerna samt fondens andel av de verksamhetskostnader för Folkpensionsanstalten som inte hänförs sig till beviljande av förmåner. Dessa verksamhetskostnader ersätts av statens medel till den del den ringa avkastningen på fondens placeringstillgångar inte täcker dem.

Pensionsansvarsfonden

Minimnivån av de medel i pensionsansvarsfonden som ska täcka pensionsansvaret för pensionerna för Folkpensionsanstaltens tjänstemän föreslås bli ökad till 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Pensionsansvaret täcks med bidrag som betalas ur förmånsfonderna. Avsikten är att de placeringstillgångar i förmånsfonderna som inte används för finansiering av förmåner överförs till pensionsansvarsfonden som en del av bidraget. När pensionsansvaret täcks genom överföring av placeringstillgångar kan ett större bidrag än vad uppnåendet av minimnivån av fondens tillgångar förutsätter betalas till pensionsansvarsfonden.

Tillgångarna i pensionsansvarsfonden värderas till gängse värde. När värdet på placeringstillgångarna fluktuerar kan beloppet av tillgångarna i pensionsansvarsfonden också variera, men minimnivån på 41 procent får inte underskridas annat än tillfälligt.

4. Propositionens konsekvenser

Revideringen av finansieringen av folkpensionerna är huvudsakligen teknisk. Revideringen ändrar inte statens och arbetsgivarnas i praktiken realiserade andelar av finansieringen av folkpensionerna. Däremot klargör och förenklar den bestämmelserna om finansieringen av folkpensionerna. Statens andelar av finansieringen av folkpensionerna definieras i lagförslaget tydligare än för närvarande,

vilket ger ökad insyn i systemet. Avsikten är att statens basfinansieringsandel framöver ska reagera känsligare på förändringar i folkpensionsutgifterna eller avkastningen på folkpensionsavgifter.

Beräknat enligt de föreslagna bestämmelserna kommer minimibeloppet av folkpensionsfondens tillgångar vid utgången av 2009 att uppgå till ca 128 miljoner euro. I jämförelse med minimibeloppet på 137 miljoner euro för 2008, beräknat enligt gällande bestämmelser, är förändringen knappt 10 miljoner euro. Folkpensionsfondens relativa likviditet förbättras dock när minimibeloppet beräknas på lägre totala utgifter än tidigare. Enligt den gällande lagen skulle statens andelar utan garantibeloppet 2009 vara 1 874 miljoner euro och garantibeloppet 419 miljoner euro, vilket tillsammans utgör 2 293 miljoner euro. Enligt de föreslagna bestämmelserna är statens basfinansieringsandelar, frontmannaförmånerna och bostadsbidragen samt handikappförmånerna 2009 sammanlagt 2 232 miljoner euro och statens tilläggsfinansieringsandel 51 miljoner euro, dvs. statens alla andelar sammanlagt 2 283 miljoner euro.

Om sjukförsäkringens sjukvårdspremier fastställs genom förordning av statsrådet kan förskottsinnehållningsgrunderna för beskattningen beredas utifrån slutliga uppgifter om premierna. Även om mer aktuella kostnadskalkyler skulle finnas tillgängliga för fastställande av premierna skulle en justering av premienivåerna enligt de faktiska utgifterna som för närvarande kunna göras först ett år senare. Spelrummet på fyra procentenheter för sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar medför dock att nivån på sjukförsäkringens avgifter och premier lättare kan hållas stabil. Statens finansieringsandel av det spelrum i sjukförsäkringsfonden som ökar med ca 80 miljoner euro skulle som mest vara ca 20 miljoner euro.

Att bryta ut det övriga socialskyddet ur sjukförsäkringsfonden till en egen självständig fond förtydligar och förenklar Folkpensionsanstaltens finansiering, penningrörelse och bokföring. Reformen medför därigenom i någon mån möjlighet till inbesparing i Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. Att dessa verksamhetskostnader tydligare än hittills hänförs till olika fonder förtydli-

gar för sin del Folkpensionsanstaltens finansiering.

En korsvis användning av medel i fonden för övrig social trygghet för att betala ut en annan förmån som hör till samma fond minskar behovet av att begära ytterligare anslag eller så skulle en sådan begäran kunna skjutas upp till årets slut, när noggrannare uppgifter om det totala behovet av anslag finns tillgängliga. Staten svarar för finansieringen av de verksamhetskostnader som ska betalas ur fonden för övrig social trygghet genom betalning av förskott. Detta gäller också verksamhetskostnaderna för verkställigheten av det stöd för hemvård av barn som betalas av kommunala medel samt verksamhetskostnader för verkställigheten av det arbetsmarknadsstöd som kommunerna delvis ska finansiera, vilka också hittills har finansierats av statens medel. Dessutom ska staten framöver svara för de kostnader som verkställandet av underhållsstödet orsakar.

Att pensionsansvarsfondens medel räcker till för Folkpensionsanstaltens tjänstemäns pensioner tryggas genom att miniminivån av pensionsansvarsfondens medel ökas till 41 procent av det fulla pensionsansvaret. För att miniminivån ska kunna hållas på redan uppnådd nivå förutsätts 2009 ett årligt bidrag på ca 55 miljoner euro. Efter det beräknas bidraget öka så att det 2020 är ca 87 miljoner euro.

Bidraget, som räknas till förmånsfondernas verksamhetskostnader, kan dock minskas genom överföring av anläggnings- eller placeringstillgångar från förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden. Med folkpensionsfondens placeringstillgångar enligt bokslutet för 2007 kan årligen knappt hälften av bidraget täckas under uppskattningsvis de tio följande åren. Värdet och avkastningen av placeringstillgångarna kan dock årligen fluktuera avsevärt. Pensionsansvaret tryggas i sista hand alltid med bidraget.

År 2009 har det bedömts vara möjligt att överföra placeringstillgångar till ett värde av ca 23 miljoner euro från folkpensionsfonden till pensionsansvarsfonden. Överföringen minskar statens andel av folkpensionsfondens utgifter med ca 5 miljoner euro, av sjukförsäkringsfondens utgifter med ca 3,5 miljoner euro och av utgifterna för fonden för

övrig social trygghet med ca 7 miljoner euro. Arbetsgivarnas andel av finansieringen av sjukförsäkringsfondens utgifter minskar med ca 3 miljoner euro och de försäkrades andel med sammantaget ca 4,5 miljoner euro.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen grundar sig på en utredning om Folkpensionsanstaltens finansiering som i början av 2007 gjordes vid social- och hälsovårdsministeriet. I utredningen deltog också företrädare för Folkpensionsanstalten och finansministeriet.

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med företrädare för Folkpensionsanstalten och finansministeriet. I samband med beredningen har dessutom följande instanser hörts: undervisningsministeriet, arbets- och näringsministeriet, familje- och socialavdelningen vid social- och hälsovårdsministeriet, Skattestyrelsen, Finlands Näringsliv EK rf, Finlands

Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Tjänstemannacentralorganisationen STTK r.f., Akava ry, Företagarna i Finland rf och Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK).

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Regeringen överlämnar under vårsessionen 2008 till riksdagen en proposition med förslag till ny lag om underhållsstöd. Enligt propositionen ska Folkpensionsanstalten från och med ingången av april 2009 svara för beviljande av underhållsstöd. Den föreslagna bestämmelsen om fonden för övrig social trygghet i denna proposition kan tillämpas på underhållsstöd från och med ingången av april 2009.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag**1.1. Folkpensionslagen**

97 §. Statens basfinansieringsandel. Paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreslås bestämmelser om såväl folkpensionsförsäkringens förmåner och utgifter som statens nya basfinansieringsandel. Enligt det föreslagna 1 mom. är statens basfinansieringsandel 53 procent av utgifterna för folkpensionen. De förmåner som ska finansieras svarar mot förmånerna enligt den gällande lagen. En förändring är att staten med den nya basfinansieringsandelen också ska delta i finansieringen av barnförhöjningar och verksamhetskostnader. För närvarande finansierar staten dessa poster med ett garantibelopp. Utgifterna för familjepensioner ska staten fortfarande finansiera i sin helhet.

I det nya 2 mom. bestäms om finansieringen av de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden. Av dessa ska staten finansiera samma basfinansieringsandel på 53 procent som av utgifterna för förmånerna enligt 1 mom. De verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden fastställs inte längre som en procentuell andel av alla Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader, utan de totala utgifterna fördelas på förmånsfonderna enligt varje verksamhetskostnadsandel. Verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden är de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner och ersättningar som avses i 1 mom. Utöver det ska ur folkpensionsfonden betalas de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner som avses i lagen om handikappförmåner, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, lagen om frontmannapension och lagen om betalning av fronttillägg utomlands.

98 §. Övrig finansiering av förmåner och utgifter. Paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreskrivs det om finansieringen av de

folkpensionsförmåner och utgifter som inte täcks av statens basfinansieringsandel i stället för om folkpensionsfondens intäkter. De föreslås bli finansierade med medel som inflyter av arbetsgivares folkpensionsavgifter och med folkpensionsfondens övriga intäkter som svarar mot Folkpensionsanstaltens finansieringsandel enligt den gällande lagen, samt med statens nya tilläggsfinansieringsandel. Statens tilläggsfinansieringsandel ersätter statens nuvarande garantibelopp. Folkpensionsfondens övriga intäkter består av fondens avkastning på placeringar.

100 §. Folkpensionsanstaltens finansieringsandel. Eftersom den andel som Folkpensionsanstalten finansierar med arbetsgivarnas folkpensionsavgifter och avkastningen från placeringstillgångar fastställs i 98 §, är paragrafen onödig och föreslås därför bli upphävd.

101 §. Minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar. Paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreslås bestämmelser om minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar i stället för om statens finansieringsandel. Minimibeloppet av fondens finansieringstillgångar ökas från nuvarande fyra procent till fem procent. Minimibeloppet beräknas på de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen enligt 97 §. När minimibeloppet beräknas ska således inte längre handikappförmåner, bostadsbidrag för pensionstagare eller fronttillägg och extra fronttillägg beaktas. Den del som understiger minimibeloppet på fem procent ökar statens tilläggsfinansieringsandel. Den gällande bestämmelsen om minimibeloppet av finansieringsandelen finns i 102 § 1 mom. i folkpensionslagen.

102 §. Statens likviditetsbelopp. Paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreskrivs inte längre om statens garantibelopp och folkpensionsfondens minimibelopp. Bestämmelsen om statens likviditetsbelopp i det gällande 2 mom. överförs till det föreslagna 1 mom. och paragrafhänvisningarna ändras.

I 1 mom. tas en ny bestämmelse in om återbetalning av likviditetsbeloppet till staten efter det att folkpensionsfondens finansieringsunderskott har kunnat täckas med annan finansiering. Avsikten är att likviditetsbeloppet används för täckning av endast tillfälliga finansieringsunderskott.

Närmare bestämmelser om betalning och återbetalning av likviditetsbeloppet kan enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

103 §. Betalning av statens basfinansieringsandel och tilläggsfinansieringsandel. Paragrafens rubrik ändras. I 1 mom. ersätts statens finansieringsandel med statens basfinansieringsandel. Bestämmelsen motsvarar i sak den gällande bestämmelsen.

I 2 mom. finns det bestämmelser om betalning av statens tilläggsfinansieringsandel i förskott i stället för om betalning av statens garantibelopp i förskott. Förfarandet för betalning av förskotten ändras inte.

Det föreslås att ordalydelsen i 3 mom. ses över.

104 §. Beräkning över utgifterna för följande år. Folkpensionsanstalten ska för social- och hälsovårdsministeriet visa upp en beräkning över det belopp av statens basfinansieringsandel och tilläggsfinansieringsandel som behövs följande år i stället för en beräkning över garantibeloppet. Dessutom preciseras paragrafens ordalydelse så, att man med de verksamhetskostnader som ska meddelas avser de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden, inte Folkpensionsanstaltens alla verksamhetskostnader.

1.2. Sjukförsäkringslagen

18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen bestäms om de förmåner och ersättningar som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden. Det föreslås att paragrafens struktur ändras så att förmånerna och utgifterna, som för närvarande anges i två olika moment, sammanförs i en förteckning. För att alla de utgifter som för närvarande finansieras ur sjukförsäkringsfonden ska ingå i förteckningen kompletteras

den med de utgifter som anges i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) och som ska ersättas av statens medel.

Verksamhetskostnader som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner och ersättningar som avses i paragrafen. Den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden fastställs således inte längre som en procentuell andel av pensionsanstaltens totala verksamhetskostnader.

2 §. Finansieringen av sjukförsäkringen. Paragrafens 3 mom., där det föreskrivs om finansieringen av verksamhetskostnaderna för andra förmåner som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden än sjukförsäkringsförmåner och rehabiliteringsförmåner, föreslås bli upphävd. Det föreslås att bestämmelser om finansieringen av dessa verksamhetskostnader tas in i lagen om Folkpensionsanstalten, till vilken en bestämmelse om en ny fond för övrig social trygghet fogas.

8 §. Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen. På grund av att sjukförsäkringsfondens verksamhetskostnader definieras på nytt ändras hänvisningen i 2 mom. till de verksamhetskostnader som avses i 2 § så att den hänvisar till verksamhetskostnaderna i 1 § 5 punkten.

11 §. Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen. Det föreslås att till förteckningen i 1 mom. över de utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden som en ny 4 punkt fogas de utgifter som anges i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård och som ska ersättas av statens medel. Den nuvarande 4 punkten blir då en ny 5 punkt.

På grund av att sjukförsäkringsfondens verksamhetskostnader definieras på nytt ändras hänvisningen i 2 mom. till de verksamhetskostnader som avses i 2 § så att den hänvisar till verksamhetskostnaderna i 1 § 5 punkten. I den interna hänvisningen i paragrafen beaktas dessutom den nya 5 punkten i 1 mom.

13 §. Statens finansieringsandel och företagares tilläggsfinansieringsandel. I 1 mom.

föreskrivs om statens andel av finansieringen av utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen. I paragrafen föreslås som en ny 4 punkt de utgifter som anges i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård och som enligt den lagen ska ersättas av statens medel. Dessutom förtydligas paragrafens ordalydelse.

I hänvisningarna till lagen om pension för företagare i 2 mom. ändras den finska språkdräkten så att hänvisningarna gäller den nya lagen om pension för företagare (1272/2006), som trädde i kraft vid ingången av 2007. Den svenska språkdräkten behöver inte ändras, eftersom både den nya och den gamla lagen hade samma rubrik på svenska.

23 §. Justering av sjukförsäkringens sjukvårdspremie. Det föreslås att 2 mom. ändras så att bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukvårdspremien utfärdas årligen genom förordning av statsrådet i stället för årligen genom lag. Det föreslås att bestämmelserna ska ingå i samma förordning som bestämmelserna om procentsatsen för sjukförsäkringens dagpenningsskatt och procentsatsen för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Förordningen ska utfärdas före den 23 november för att premierna och avgifterna ska hinna beaktas i grunderna för förskottsinnehållningen för följande år.

26 §. Beaktande av sjukförsäkringsfondens underskott och överskott. Det föreslås att det spelrum för sjukförsäkringsfonden som föreskrivs i paragrafen ökas med två procentenheter. Sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar föreslås kunna överstiga de totala kostnaderna för sjukförsäkringen med högst 12 procent innan överskottet påverkar storleken av försäkringsavgifterna och försäkringspremierna eller beloppet av statlig finansiering.

28 §. Utredningar för justering av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens andel. Paragrafens ordalydelse föreslås för verksamhetskostnadernas del bli ändrad på motsvarande sätt som i 104 § i folkpensionslagen.

32 §. Tillämpning av vissa lagar som gäller beskattningen. I 4 mom. finns bestämmelser om uttagande av sjukförsäkringspremie hos en sådan begränsat skattskyldig försäkrad

som arbetar i Finland. I bestämmelsen hänvisas till 16 §, som vid ingången av 2008 ändrades så att en begränsat skattskyldigs löneinkomst används som grund för sjukförsäkringspremien också i fråga om personer som arbetar utanför Finland. Därför föreslås orden och som arbetar i Finland bli strukna i 4 mom.

I 2—4 mom. korrigeras dessutom rubriken till lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst, som har ändrats.

35 §. Betalning av statens andel. Hänvisningen till 2 § föreslås bli struken i paragrafen, eftersom 3 mom. i den paragrafen, där det bestäms om finansieringen av andra verksamhetskostnader för sjukförsäkringsfonden än sådana som hänför sig till arbetsinkomstförsäkringen och sjukvårdsförsäkringen, föreslås bli upphävt.

1.3. Lagen om Folkpensionsanstalten

12 a §. Folkpensionsanstaltens fonder. I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens fonder. Det föreslås att en ny fond, fonden för övrig social trygghet, bryts ut ur sjukförsäkringsfonden. Folkpensionsanstaltens förmånsfonder är efter det folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och fonden för övrig social trygghet. Den fjärde fonden är fortfarande pensionsförsäkringsfonden. Hänvisningarna till förmånslagarna behövs inte och föreslås därför bli strukna.

12 b §. Folkpensionsfonden. Paragrafens rubrik ändras. Den gällande bestämmelsen om pensionsförsäkringsfonden föreslås bli överförd till den nya 12 f §. Avsikten är att paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om folkpensionsfonden. I paragrafen förtecknas de lagar som anger förmåner som ska betalas ur folkpensionsfonden. De verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dessa förmåner ska också betalas ur denna fond.

12 c §. Sjukförsäkringsfonden. Paragrafens rubrik ändras. Bestämmelserna om täckning av pensionsansvaret överförs till den nya 12 g §. I paragrafen bestäms om de förmåner och verksamhetskostnader som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden. De lagar som gäller förmåner och kostnader som ska betalas ur

sjukförsäkringsfonden förtecknas i 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen.

12 d §. Fonden för övrig social trygghet. Paragrafen är ny. De förmåner som inte är sjukförsäkringsförmåner och rehabiliteringsförmåner föreslås bli utbrutna ur sjukförsäkringsfonden till en egen fond. Ur den nya fonden för övrig social trygghet betalas andra förmåner än de som avses i 12 b och 12 c § och som Folkpensionsanstalten verkställer. De statsfinansiellt viktigaste förmåner som ska betalas ur den nya fonden är barnbidrag, utkomstskyddsförmåner för arbetslösa och studiestöd. Andra förmåner som ska betalas ur den nya fonden är allmänna bostadsbidrag, stöd för vård av barn, moderskapsunderstöd, militärunderstöd, altemneringsersättningar, särskilt stöd till invandrare, pensionsstöd till långtidsarbetslösa samt ersättningar för rehabiliteringsresor till frontveteraner enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner. Avsikten är att också de underhållsstöd som har föreslagits bli överförda till Folkpensionsanstalten 2009 ska betalas ur den nya fonden. De verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner som ska betalas ur fonden hör också till fondens utgifter.

I 2 mom. finns bestämmelser om möjligheten att använda sådana medel som redovisats i fonden för betalning av en viss förmån för att betala en annan förmån som ska betalas ur fonden. Den föreslagna korsvisa användningen av medel ska vara möjlig endast tillfälligt. Finansieringen ska korrigeras så fort som möjligt så att den motsvarar momentfördelningen enligt statsbudgeten. Korrigeringen ska göras senast vid utgången av det år då betalningen har gjorts.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om finansieringen av de verksamhetskostnader som ska betalas ur fonden för övrig social trygghet. De finansieras i sin helhet av statens medel med undantag för den del som kan täckas med avkastningen på fondens tillgångar. I praktiken sköts finansieringen centralt med medel under ett nytt moment i statsbudgeten inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

12 e §. Fördelning och finansiering av övriga verksamhetskostnader. I den nya paragrafens 1 mom. finns bestämmelser om hur

den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som inte hänger samman med verkställigheten av förmåner ska fördelas på förmånsfonderna. Kostnaderna fördelas på förmånsfonderna i samma förhållande som de kostnader som orsakas av verkställigheten av förmåner. Ett undantag från detta är ersättningarna till Skatteförvaltningen för uttagande och redovisning av de avgifter och premier som tas ut för finansiering av folkpensionsförmåner och sjukförsäkringsförmåner. De verksamhetskostnader som orsakas av dessa ersättningar fördelas på förmånsfonderna i förhållande till hur fonderna anlitar Skatteförvaltningens tjänster för uttagande och redovisning av premier och avgifter.

Enligt 2 mom. finansieras de verksamhetskostnader som avses i 1 mom. av statens medel på samma sätt som de verksamhetskostnader som orsakas av verkställigheten av förmånerna i fråga.

12 f §. Betalning av statens andel av verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet. Paragrafen är ny. »Statens andel betalas med iakttagande av samma förfarande som i fråga om statens andel av grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa. Av statens andel betalas således minst en sjättedel i förskott i januari och resten månatligen som jämnstora poster. Förskottsbetalningen i januari tryggar fondens likviditet. Förskottet kan också periodiseras på ett sätt som avviker från förslaget, om fondens likviditet kräver det.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskottet och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta. Bemyndigande att utfärda förordning finns i 2 mom.

12 g §. Pensionsansvarsfonden. Paragrafen är ny. I 1 mom. har en motsvarande grundläggande bestämmelse om pensionsansvarsfonden som i gällande 12 b § tagits in.

I 2 mom. bestäms om minimibeloppet av tillgångarna i pensionsansvarsfonden. Tillgångarna i pensionsansvarsfonden ska vid utgången av kalenderåret utgöra minst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Det föreslagna minimibeloppet motsvarar maximibeloppet och den redan uppnådda nivån enligt den gällande bestämmelsen. Ökningen

av minimibeloppet från nuvarande minimivå av tillgångarna är 22 procentenheter. Miniminivån får inte underskridas annat än endast tillfälligt.

Bestämmelsen i 3 mom. om grunderna för beräkning av det fulla pensionsansvaret motsvarar 12 c § 2 mom. i den gällande lagen.

12 h §. Täckning av pensionsansvaret. Paragrafen är ny. I 1 mom. bestäms om det bidrag som förmånsfonderna betalar till pensionsansvarsfonden. Bidraget är en del av förmånsfondernas verksamhetskostnader. Förmånsfonderna ska betala bidrag i förhållande till sina verksamhetskostnader. Som förmånsfondernas verksamhetskostnader ska dock inte det bidrag räknas som betalas som anläggnings- eller placeringstillgångar.

I 2 mom. bestäms om möjligheten att betala en del av bidraget genom överföring av placeringstillgångar från förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden. Miniminivån på 41 procent av tillgångarna i pensionsansvarsfonden kan överskridas av orsaker som hänger samman med fluktuationer i värdet på tillgångarna. Det är möjligt att överskrida minimivån genom bidrag, om det sker genom överföring av anläggnings- eller placerings-tillgångar från förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden.

I 3 mom. bestäms att de tillgångar som överförs till pensionsansvarsfonden ska värderas till gängse värde.

15 §. Placering och placeringsplan. Det föreslås att 1 mom. ändras till följd av att den nya fonden för övrig social trygghet inrättas, även om det inte är meningen att placerings-tillgångar ska redovisas i den nya fonden. Placeringsplanen ska således gälla alla Folkpensionsanstaltens fonder.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet kan med stöd av 102 § i folkpensionslagen föreskrivas om betalning och återbetalning av statens likviditetsbelopp. Med stöd av 18 kap. 23 § i sjukförsäkringslagen föreskrivs genom förordning av statsrådet årligen om procentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie.

Med stöd av 12 f § 2 mom. i lagen om

Folkpensionsanstalten ska dessutom närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskottet och statens slutliga andel för finansiering av verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet samt om de uppgifter som behövs för detta utfärdas genom förordning av statsrådet.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2009. På de underhållsstöd som har föreslagits bli överförda till Folkpensionsanstalten från och med den 1 april 2009 tillämpas dock 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten först från och med nämnda datum. Bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukvårdspremien utfärdas första gången hösten 2009 genom förordning av statsrådet.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det att bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie årligen utfärdas genom förordning av statsrådet i stället för genom lag. Med tanke på lagstiftningsordningen är grundlagens 81 § 1 mom. till denna del betydande. Enligt detta moment föreskrivs om statsskatt genom lag, som ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. Grundlagsutskottet har senast i utlåtande GruU 36/2005 rd ansett att sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna är skatter i konstitutionellt hänseende.

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis ska skattskyldighetens omfattning entydigt framgå av skattelagen. Lagbestämmelserna måste också vara såtillvida exakta att de tillämpande myndigheterna har bunden prövning när det gäller att bestämma skattens storlek (bl.a. GruU 36/2005 rd).

Grundlagsutskottet ansåg i det ovan nämnda utlåtandet att bestämmelserna om grunderna för skattskyldigheten i den regeringsproposition som gällde finansieringen av sjukförsäkringen (RP 68/2005 rd) var tillräckligt exakta. Storleken av sjukförsäkringspremien och sjukförsäkringsavgiften vid

lagens ikraftträdande framgick tydligt av de föreslagna bestämmelserna. Enligt grundlagsutskottet fanns det konstitutionellt sett ingenting att anmärka mot bestämmelserna i detta hänseende.

Även om premieprocentsatsen för sjukvårdspremien föreslås bli justerad årligen genom förordning av statsrådet är förordningsutfärdarens prövningsrätt strikt bunden av sjukförsäkringslagens gällande bestämmelser. Enligt 18 kap. 23 § ska intäkterna av sjukvårdspremierna och statens finansieringsandel täcka de utgifter för sjukvårdsförsäkringen som avses i 18 kap. 8 §. Bestämmelser om de försäkrades finansieringsandel för täckning av dessa utgifter finns i 18 kap. 9 § och om statens finansieringsandel i 18 kap. 10 §. Bestämmelser om höjning av den premie som tas ut på grundval av pensions- och förmånsinkomster finns i 18 kap. 20 § 2 och 3 mom. Grundlagsutskottet ansåg i sitt ovan nämnda utlåtande att förordningsutfärdarens prövningsrätt i fråga om dagpenningsskatten för sjukförsäkringen och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, som regleras på motsvarande sätt, i tillräckligt hög grad binds av lagens bestämmelser.

Grundlagsutskottet framhöll dock i sitt utlåtande att man inte har ansett det vara lämpligt att ge förordningsutfärdaren rätt att ändra en lag ens genom ett mycket exakt avgränsat bemyndigande utan att det finns särskilda

och tungt vägande skäl för detta. En lagbestämmelse med t.ex. ett penningbelopp som ändras exceptionellt ofta kan enligt utskottet vara ett sådant skäl.

Sjukvårdspremien ska i likhet med de övriga sjukförsäkringspremierna och sjukförsäkringsavgifterna, dvs. dagpenningsskatten och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, justeras årligen. För ofta återkommande fastställande av en premieprocentsats lämpar sig en förordning av statsrådet bättre än en lag. Reglering genom förordning eliminerar de tidsplansproblem som hänger samman med fastställande av procentsatsen. För att också finansieringen av sjukförsäkringen ska kunna hanteras som en helhet vore det nödvändigt att alla sjukförsäkringspremier och sjukförsäkringsavgifter regleras samtidigt.

Av de särskilda skäl som nämns ovan bör premieprocentsatsen för sjukvårdspremien på samma sätt som dagpenningsskatten och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift regleras årligen genom förordning av statsrådet.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med beaktande av sjukvårdspremiens karaktär anser regeringen det emellertid nödvändigt att ett utlåtande om propositionen begärs av riksdagens grundlagsutskott.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i folkpensionslagen av den 11 maj 2007 (568/2007) 100 § och
ändras 97, 98 och 101—104 § som följer:

97 §

Statens basfinansieringsandel

Av statens medel finansieras som basfinansieringsandel de folkpensionsförsäkringsförmåner och de utgifter som betalas ur folkpensionsfonden enligt följande:

1) 53 procent av ålderspensionerna, sjukpensionerna och barnförhöjningarna enligt denna lag samt av arbetslöshetspensionerna och de individuella förtidspensionerna enligt lagen om införande av folkpensionslagen,

2) det fulla beloppet av familjepensionerna enligt denna lag,

3) 53 procent av kostnaderna enligt denna lag för bedömning av arbetsoförmågan samt av de folkpensionsutgifter enligt denna lag som avses i 15 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

4) det fulla beloppet av de familjepensioner enligt denna lag som avses i det lagrum som nämns i 3 punkten.

Av statens medel finansieras dessutom som basfinansieringsandel 53 procent av de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de för förmåner som avses i 1 mom. och av de övriga

förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och som avses i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten.

98 §

Övrig finansiering av förmåner och utgifter

Den del av folkpensionsförsäkringens förmåner och utgifter enligt 97 § som inte finansieras som statens basfinansieringsandel finansieras med medel som inflyter av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter, med statens tilläggsfinansieringsandel och med folkpensionsfondens övriga intäkter.

101 §

Minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar

Folkpensionsfondens finansieringstillgångar, minskade med det främmande kapitalet, ska vid kalenderårets utgång vara minst fem procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen enligt 97 § (*finansieringstillgångarnas minimibelopp*). Statens

tilläggsfinansieringsandel bestäms så, att finansieringstillgångarnas minimibelopp uppnås.

102 §

Statens likviditetsbelopp

Utöver vad som i 97, 98 och 101 § bestäms om statens finansieringsandel ska staten till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att folkpensionsfondens likviditet alltid är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Beloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga folkpensionsfondens likviditet.

Närmare bestämmelser om betalning och återbetalning av likviditetsbeloppet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

103 §

Betalning av statens basfinansieringsandel och tilläggsfinansieringsandel

Staten ska månatligen i förskott på statens basfinansieringsandel betala Folkpensionsanstalten 90 procent av den uppskattade basfinansieringsandelen.

Staten ska månatligen i förskott på statens tilläggsfinansieringsandel betala Folkpen-

sionsanstalten ett belopp som motsvarar en tolfedel av det uppskattade årliga beloppet av tilläggsfinansieringsandelen. För tryggnad av Folkpensionsanstaltens finansiering eller om det årliga förskottsbeloppet förändras väsentligt, kan förskottet periodiseras på ett annat sätt än vad som föreskrivs ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

104 §

Beräkning över utgifterna för följande år

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning över de utgifter och de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden samt en beräkning över beloppet av statens basfinansieringsandel och tilläggsfinansieringsandel för följande år. Beräkningen ska justeras, om dess grunder förändras väsentligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 18 kap. 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1113/2005, och
ändras 18 kap. 1 §, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 13 §, 23 § 2 mom., 26 §, 28 § 1 mom. samt 32 och 35 §,
 sådana de lyder, 18 kap. 1 §, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 23 § 2 mom., 26 §, 28 § 1 mom. samt 32 och 35 § i nämnda lag 1113/2005 och 13 § i sistnämnda lag och i lag 1342/2006, samt
fogas till 18 kap. 11 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag 1113/2005, en ny 4 punkt, varvid den nuvarande 4 punkten blir 5 punkt, som följer:

18 kap.

8 §

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter*Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen*

1 §

Tillämpningsområde

Med stöd av denna lag finansieras

1) förmåner och ersättningar enligt denna lag,

2) förmåner och ersättningar enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

3) de utgifter enligt denna lag som hör till grundskyddsandelen och som anges i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

4) de utgifter som anges i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) och som ska ersättas av statens medel och

5) de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna och ersättningarna enligt 1—4 punkten.

Av de verksamhetskostnader som avses i 1 § 5 punkten utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna och ersättningarna enligt 1 mom. 1—5 punkten utgifter för sjukvårdsförsäkringen.

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden är

3) ersättningar enligt 13 kap. för kostnaderna för ordnande av företagshälsovård, med undantag för ersättningar som betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse,

4) utgifter enligt lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård, och

5) ersättningar för semesterkostnader enligt 14 kap.

Av de verksamhetskostnader som avses i 1 § 5 punkten utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna och ersättningarna enligt 1 mom. 1—5 punkten utgifter för arbetsinkomstförsäkringen.

13 §

Statens finansieringsandel och företagares tilläggsfinansieringsandel

Av statens medel finansieras

1) de utgifter som orsakas av betalningen av sådan dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt 11 § 1 mom. 1 punkten som uppgår högst till det minimibelopp som avses i 11 kap. 7 § eller, då det är fråga om sådan rehabiliteringspenning som avses i 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, högst till det minimibelopp som avses i den sistnämnda paragrafen; av statens medel finansieras dock inte sådan sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som uppgår högst till minimibeloppet på grund av samordning enligt 12 kap. eller enligt 36 § 1 mom. eller 37 eller 39 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

2) de utgifter som orsakas av ersättning till företagare och andra som utför eget arbete för sjukvård och annan hälsovård som avses i 13 kap. 2 § 2 mom.,

3) 0,1 procent av de utgifter som orsakas av sådan föräldradagpenning enligt denna lag som betalas till något annat belopp än vad som avses i 1 punkten, och

4) de utgifter som avses i 11 § 1 mom. 4 punkten.

Utgifter som orsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § finansieras med intäkterna av den premie som tas ut på grundval av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (*företagares tilläggsfinansieringsandel*). Företagares tilläggsfinansieringsandel tas utöver dagpenningens premien ut hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare.

23 §

Justering av sjukförsäkringens sjukvårdspremie

Bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie utfärdas årligen före den 23 november genom förordning av statsrådet.

26 §

Beaktande av sjukförsäkringsfondens underskott och överskott

Om det vid fastställandet av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel för det följande året beräknas att sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar, minskade med främmande kapital och reserver, under det innevarande året kommer att understiga åtta procent eller överstiga tolv procent av de totala utgifterna för sjukförsäkringen, beaktas det beräknade underskottet eller överskottet när försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

28 §

Utredningar för justering av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens andel

Folkpensionsanstalten ska varje år senast den 15 maj till social- och hälsovårdsministeriet lämna en uppskattning av utgifterna för de ersättningar och förmåner som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden samt av verksamhetskostnaderna under det följande året, en uppskattning av beloppet av de försäkringspremier och försäkringsavgifter samt av statens finansieringsandel som ska fastställas för det följande året samt en uppskattning av sjukförsäkringsfondens eventuella underskott eller överskott och av det likviditetsbelopp som inte återburits under det innevarande året. Beräkningarna ska justeras senast den

15 oktober och även annars, om grunderna för dem har förändrats väsentligt.

32 §

Tillämpning av vissa lagar som gäller beskattningen

I fråga om uppbörd, indrivning och återbäring av försäkrades sjukförsäkringspremier gäller vad som bestäms i lagen om skatteuppbörd (609/2005).

Om sjukförsäkringspremien för en begränsat skattskyldig försäkrad fastställs utifrån försäkringslönen, är den finska arbetsgivare som har sänt arbetstagaren utomlands och som betalar arbetstagarens lön skyldig att uppbära sjukförsäkringspremien hos den försäkrade på det sätt som bestäms om uppbörd av källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst.

Ska den försäkrades sjukförsäkringspremie inte på det sätt som avses i 2 mom. uppbäras hos en begränsat skattskyldig försäkrad som arbetar utomlands, fastställs sjukförsäkringspremien med iakttagande av det förfarande som avses i 3 kap. i lagen om beskattning av

begränsat skattskyldig för inkomst. När premien fastställs görs dock inte de avdrag som avses i inkomstskattelagen.

Den som betalar ut lönen eller ersättningen är skyldig att uppbära sjukförsäkringspremien hos en sådan begränsat skattskyldig försäkrad som avses i 16 § enligt vad som i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst bestäms om uppbörd av källskatt.

35 §

Betalning av statens andel

Staten ska månatligen betala den andel som avses i 10 och 13 § till Folkpensionsanstalten, på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Bestämmelsen i 23 § 2 mom. tillämpas första gången vid fastställandet av premieprocentsatsen för sjukvårdspremien för 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 augusti 2001 om Folkpensionsanstalten (731/2001) 12 a—12 c §
 och 15 § 1 mom.,
 av dem 12 a—12 c § sådana de lyder i lag 587/2007, och
fogas till lagen nya 12 d—12 h § som följer:

3 a kap.

hetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem.

Fonder

12 c §

12 a §

*Sjukförsäkringsfonden**Folkpensionsanstaltens fonder*

Folkpensionsanstaltens fonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och fonden för övrig social trygghet (*förmånsfonder*) samt pensionsansvarsfonden.

Folkpensionsanstaltens fonder har rätt att av särskilda skäl och på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna varandra medel utan att kräva säkerhet.

Ur sjukförsäkringsfonden betalas de förmåner som avses i 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem.

12 d §

Fonden för övrig social trygghet

12 b §

Folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalas de förmåner som avses i 97 § i folkpensionslagen (568/2007) samt i lagen om handikappförmåner (570/2007), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), lagen om frontmannapension (119/1977) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksam-

Ur fonden för övrig social trygghet betalas andra förmåner än de som avses i 12 b och 12 c § och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dessa förmåner.

Medel som betalats för finansiering av en förmån som hör till fonden för övrig social trygghet kan tillfälligt användas för betalning av en annan förmån som ska betalas ur denna samma fond. Finansieringen av förmåner ska dock rättas till så snart som möjligt, senast vid utgången av det år betalningen har skett.

Oberoende av vad som föreskrivs om finansieringen av förmåner och verksamhetskostnader i någon annan lag ersätts de verksamhetskostnader som avses i 1 mom. av statens medel till den del de inte täcks av fondens placeringstillgångar.

12 e §

Fördelning och finansiering av övriga verksamhetskostnader

Den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som inte orsakas av verkställigheten av förmåner fördelas som förmånsfondernas verksamhetskostnader i förhållande till kostnaderna för verkställigheten av förmåner. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar Skatteförvaltningen fördelas dock som förmånsfondernas verksamhetskostnader i förhållande till hur förmånsfonderna anlitar Skatteförvaltningens tjänster för uttagande och redovisning av premier och avgifter.

Folkpensionsanstaltens övriga verksamhetskostnader enligt 1 mom. finansieras på samma sätt som de verksamhetskostnader som orsakas av verkställigheten av förmåner.

12 f §

Betalning av statens andel av verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet

Staten betalar som förskott på verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet till Folkpensionsanstalten minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp i januari och därefter det återstående beloppet i månatliga, lika stora poster. För tryggande av finansieringen kan förskottet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivits ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta.

12 g §

Pensionsansvarsfonden

Pensionsansvarsfondens tillgångar utgör täckning för det pensionsskydd för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett anställningsförhållande till pensionsanstalten. Av fondens medel betalas pensionerna och familjepensionerna enligt 13 §.

Tillgångarna i pensionsansvarsfonden ska vid utgången av varje kalenderår utgöra minst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Miniminivån får underskridas endast tillfälligt.

När det fulla pensionsansvaret beräknas iakttas i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om grunderna.

12 h §

Täckning av pensionsansvaret

För täckning av pensionsansvaret för Folkpensionsanstaltens personal och för betalning av pensioner ska bidrag betalas ur förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden. Bidraget är en del av förmånsfondernas verksamhetskostnader. Som verksamhetskostnader för en förmånsfond räknas emellertid inte den del av bidraget som betalas genom överföring av anläggnings- eller placeringstillgångar från förmånsfonden till pensionsansvarsfonden.

Den miniminivå på 41 procent som anges i 12 g § 2 mom. får överskridas av orsaker som hänger samman med fluktuationer i värdet på tillgångarna eller om pensionsansvaret täcks genom överföring av anläggnings- eller placeringstillgångar från förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden.

De tillgångar som överförs till pensionsansvarsfonden värderas till verkligt värde.

15 §

Placering och placeringsplan

När medel i Folkpensionsanstaltens fonder placeras ska placeringarna göras så att de

tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Bestämmelsen i 12 d § tillämpas dock på underhållsstöd först från och med den 1 april 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 30 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*

1.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i folkpensionslagen av den 11 maj 2007 (568/2007) 100 § och
ändras 97, 98 och 101—104 § som följer:

Gällande lydelse

97 §

Förmåner och utgifter som skall finansieras

Ålderspensioner, sjukpensioner, barnförhöjningar och familjepensioner enligt denna lag samt arbetslöshetspensioner och individuella förtidspensioner enligt lagen om införande av folkpensionslagen betalas ur Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond. Ur folkpensionsfonden betalas även sådana folkpensions- och familjepensionsutgifter som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) anses utgöra en del av grundskyddsandelen samt 40 procent av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Föreslagen lydelse

97 §

Statens basfinansieringsandel

Av statens medel finansieras som basfinansieringsandel de folkpensionsförsäkringsförmåner och de utgifter som betalas ur folkpensionsfonden enligt följande:

1) 53 procent av ålderspensionerna, sjukpensionerna och barnförhöjningarna enligt denna lag samt av arbetslöshetspensionerna och de individuella förtidspensionerna enligt lagen om införande av folkpensionslagen,

2) det fulla beloppet av familjepensionerna enligt denna lag,

3) 53 procent av kostnaderna enligt denna lag för bedömning av arbetsoförmågan samt av de folkpensionsutgifter enligt denna lag som avses i 15 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

4) det fulla beloppet av de familjepensioner enligt denna lag som avses i det lagrum som nämns i 3 punkten.

Av statens medel finansieras dessutom som basfinansieringsandel 53 procent av de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner som avses i 1 mom. och av de övriga förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och som avses i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

98 §

Folkpensionsfondens intäkter

Förmåner och verksamhetskostnader enligt 97 § som betalas ur folkpensionsfonden finansieras med medel som inflyter av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter, med statens betalningsandelar och med folkpensionsfondens övriga intäkter.

Folkpensionsfondens övriga intäkter består av fondens avkastning av placeringar.

98 §

Övrig finansiering av förmåner och utgifter

Den del av folkpensionsförsäkringens förmåner och utgifter enligt 97 § som inte finansieras som statens basfinansieringsandel finansieras med medel som inflyter av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter, med statens tilläggsfinansieringsandel och med folkpensionsfondens övriga intäkter.

100 §

Folkpensionsanstaltens finansieringsandel

Folkpensionsanstalten finansierar 60 procent av pensionerna enligt 97 §, med undantag för familjepensioner.

Folkpensionsanstalten finansierar dessutom barnförhöjningarna och verksamhetskostnaderna enligt 97 § till fullt belopp.

100 §

(upphävs)

101 §

Statens finansieringsandel

Familjepensioner enligt 97 § finansieras med statsmedel.

Staten ansvarar också för folkpensionsutgifterna till den del Folkpensionsanstaltens finansieringsandel inte täcker dem.

101 §

Minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar

Folkpensionsfondens finansieringstillgångar, minskade med det främmande kapitalet, ska vid kalenderårets utgång vara minst fem procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen enligt 97 § (**finansieringstillgångarnas minimibelopp**). Statens tilläggsfinansieringsandel bestäms så, att finansieringstillgångarnas minimibelopp uppnås.

102 §

*Statens **garantibelopp** och likviditetsbelopp*

Folkpensionsfondens med det främmande kapitalet minskade finansieringstillgångar skall vid kalenderårets utgång utgöra minst

102 §

Statens likviditetsbelopp

fyra procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen (finansieringstillgångarnas minimibelopp). Om intäkterna i folkpensionsfonden inte räcker till för att finansieringstillgångarnas minimibelopp skall uppnås, betalas den bristande delen av statsmedel (garantibelopp).

Utöver vad som i 1 mom. bestäms om garantibeloppet och i 101 § om statens finansieringsandel, skall staten till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att folkpensionsfondens likviditet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (likviditetsbelopp).

103 §

Betalning av statens andel och garantibeloppet

Staten skall månatligen i förskott på statens finansieringsandel betala Folkpensionsanstalten 90 procent av de uppskattade finansieringsandelarna enligt 101 §.

Staten skall månatligen i förskott på garantibeloppet betala Folkpensionsanstalten ett belopp som motsvarar en tolfedel av det uppskattade årliga garantibeloppet. För tryggnad av Folkpensionsanstaltens finansiering eller om det årliga förskottsbeloppet förändras väsentligt, kan förskottet periodiseras på ett annat sätt än vad som föreskrivs ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

Utöver vad som i 97, 98 och 101 § bestäms om statens finansieringsandel ska staten till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att folkpensionsfondens likviditet alltid är tillräckligt tryggad (likviditetsbelopp). Beloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga folkpensionsfondens likviditet.

Närmare bestämmelser om betalning och återbetalning av likviditetsbeloppet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

103 §

*Betalning av statens **basfinansieringsandel** och **tilläggsfinansieringsandel***

Staten ska månatligen i förskott på statens basfinansieringsandel betala Folkpensionsanstalten 90 procent av den uppskattade *basfinansieringsandelen*.

Staten ska månatligen i förskott på statens *tilläggsfinansieringsandel* betala Folkpensionsanstalten ett belopp som motsvarar en tolfedel av det uppskattade årliga beloppet av *tilläggsfinansieringsandelen*. För tryggnad av Folkpensionsanstaltens finansiering eller om det årliga förskottsbeloppet förändras väsentligt, kan förskottet periodiseras på ett annat sätt än vad som föreskrivs ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

Gällande lydelse

104 §

Beräkning över utgifterna för följande år

Folkpensionsanstalten skall årligen senast den 15 maj tillställa social- och hälsovårdsministeriet en beräkning över de förmånsutgifter och de verksamhetskostnader för Folkpensionsanstalten som skall betalas ur folkpensionsfonden samt en beräkning över statens garantibelopp följande år. Beräkningen skall justeras, om dess grunder har förändrats väsentligt.

Föreslagen lydelse

104 §

Beräkning över utgifterna för följande år

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning över de utgifter och de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden samt en beräkning över beloppet av statens *basfinansieringsandel och tilläggsfinansieringsandel* för följande år. Beräkningen ska justeras, om dess grunder förändras väsentligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 18 kap. 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1113/2005, och
ändras 18 kap. 1 §, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 13 §, 23 § 2 mom., 26 §, 28 § 1 mom. samt 32 och 35 §,
 sådana de lyder, 18 kap. 1 §, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 23 § 2 mom., 26 §, 28 § 1 mom. samt 32 och 35 § i nämnda lag 1113/2005 och 13 § i sistnämnda lag och i lag 1342/2006, samt
fogas till 18 kap. 11 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag 1113/2005, en ny 4 punkt, varvid den nuvarande 4 punkten blir 5 punkt, som följer:

Gällande lydelse

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringsavgifter

1 §

Tillämpningsområde

Ersättningar och förmåner enligt denna lag och enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) finansieras på det sätt som bestäms i denna lag.

Med stöd av denna lag finansieras också de utgifter enligt sjukförsäkringslagen som hör till den grundskyddsandel som anges i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) samt 60 procent av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Föreslagen lydelse

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

1 §

Tillämpningsområde

Med stöd av denna lag finansieras

1) förmåner och ersättningar enligt denna lag,

2) förmåner och ersättningar enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

3) de utgifter enligt denna lag som hör till grundskyddsandelen och som anges i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

4) *de utgifter som anges i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsövård (859/1984) och som ska ersättas av statens medel och*

5) *de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna och ersättningarna enligt 1—4 punkten.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Finansieringen av sjukförsäkringen

Den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som avses i 1 § och om vars finansiering det inte bestäms någon annanstans i detta kapitel, finansieras av statens medel.

2 §

Finansieringen av sjukförsäkringen

(3 mom. upphävs)

8 §

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen

Av de verksamhetskostnader för Folkpensionsanstalten som avses i 2 § utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner och ersättningar som avses i 1 mom. 1—5 punkten utgifter som hänförs till sjukvårdsförsäkringen.

8 §

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen

Av de verksamhetskostnader som avses i 1 § 5 punkten utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmåner och ersättningar enligt 1 mom. 1—5 punkten utgifter för sjukvårdsförsäkringen.

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden är

- 3) ersättningar enligt 13 kap. för kostnaderna för ordnande av företagshälsovård, med undantag för ersättningar som betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse, samt
- 4) ersättningar för semesterkostnader enligt 14 kap.

Av de verksamhetskostnader för Folkpensionsanstalten som avses i 2 § utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden är

- 3) ersättningar enligt 13 kap. för kostnaderna för ordnande av företagshälsovård, med undantag för ersättningar som betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse,
- 4) utgifter enligt lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård, och
- 5) ersättningar för semesterkostnader enligt 14 kap.

Av de verksamhetskostnader som avses i 1 § 5 punkten utgör de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmåner och ersätt-

förmåner och ersättningar som avses i 1 mom. 1—4 punkten utgifter som hänförs till arbetsinkomstförsäkringen.

ningarna enligt 1 mom. 1—5 punkten utgifter för arbetsinkomstförsäkringen.

13 §

Statens finansieringsandel och företagares tilläggsfinansieringsandel

Av statens medel finansieras

1) de utgifter som orsakas av betalningen av sådan dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt 11 § 1 mom. 1 punkten som uppgår högst till det minimibelopp som avses i 11 kap. 7 § eller, då det är fråga om sådan rehabiliteringspenning som avses i 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, högst till det minimibelopp som avses i den sistnämnda paragrafen; av statens medel finansieras dock inte sådan sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som uppgår högst till minimibeloppet på grund av samordning enligt 12 kap. eller enligt 36 § 1 mom. eller 37 eller 39 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

2) de utgifter som orsakas av ersättning till företagare och andra som utför eget arbete för sjukvård och annan hälsovård som avses i 13 kap. 2 § 2 mom., och

3) 0,1 procent av de utgifter som orsakas av sådan föräldradagpenning enligt denna lag som betalas till något annat belopp än vad som avses i 1 punkten.

Utgifter som orsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § finansieras med intäkterna av den premie som uppbärs på basis av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (*företagares tilläggsfinansieringsandel*). Företagares tilläggsfinansieringsandel uppbärs utöver dagpenningspremien hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare.

13 §

Statens finansieringsandel och företagares tilläggsfinansieringsandel

Av statens medel finansieras

1) de utgifter som orsakas av betalningen av sådan dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt 11 § 1 mom. 1 punkten som uppgår högst till det minimibelopp som avses i 11 kap. 7 § eller, då det är fråga om sådan rehabiliteringspenning som avses i 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, högst till det minimibelopp som avses i den sistnämnda paragrafen; av statens medel finansieras dock inte sådan sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som uppgår högst till minimibeloppet på grund av samordning enligt 12 kap. eller enligt 36 § 1 mom. eller 37 eller 39 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

2) de utgifter som orsakas av ersättning till företagare och andra som utför eget arbete för sjukvård och annan hälsovård som avses i 13 kap. 2 § 2 mom.,

3) 0,1 procent av de utgifter som orsakas av sådan föräldradagpenning enligt denna lag som betalas till något annat belopp än vad som avses i 1 punkten, och

4) *de utgifter som avses i 11 § 1 mom. 4 punkten.*

Utgifter som orsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § finansieras med intäkterna av den premie som tas ut på grundval av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (*företagares tilläggsfinansieringsandel*). Företagares tilläggsfinansieringsandel tas utöver dagpenningspremien ut hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Justering av sjukförsäkringens sjukvårdspremie

I fråga om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie föreskrivs årligen genom lag.

26 §

Beaktande av sjukförsäkringsfondens underskott och överskott

Om det vid fastställandet av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel för det följande året beräknas att sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar, minskade med främmande kapital och reserver, under det innevarande året kommer att underskrida åtta procent eller överskrida tio procent av de totala utgifterna för sjukförsäkringen, beaktas det beräknade underskottet eller överskottet då försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

28 §

Utredningar för justering av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens andel

Folkpensionsanstalten skall varje år senast den 15 maj tillstålla social- och hälsovårdsministeriet en uppskattning av utgifterna för de ersättningar och förmåner som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden samt av *Folkpensionsanstaltens* verksamhetskostnader under det följande året, en uppskattning av beloppet av de försäkringspremier och försäkringsavgifter samt av statens finansieringsandel som skall fastställas för det följande året samt en uppskattning av sjukförsäkringsfondens eventuella un-

23 §

Justering av sjukförsäkringens sjukvårdspremie

Bestämmelser om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie *utfärdas årligen före den 23 november genom förordning av statsrådet.*

26 §

Beaktande av sjukförsäkringsfondens underskott och överskott

Om det vid fastställandet av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel för det följande året beräknas att sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar, minskade med främmande kapital och reserver, under det innevarande året kommer att understiga åtta procent eller överstiga *tolv* procent av de totala utgifterna för sjukförsäkringen, beaktas det beräknade underskottet eller överskottet när försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

28 §

Utredningar för justering av försäkringspremierna och försäkringsavgifterna samt statens andel

Folkpensionsanstalten ska varje år senast den 15 maj till social- och hälsovårdsministeriet lämna en uppskattning av utgifterna för de ersättningar och förmåner som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden samt av verksamhetskostnaderna under det följande året, en uppskattning av beloppet av de försäkringspremier och försäkringsavgifter samt av statens finansieringsandel som ska fastställas för det följande året samt en uppskattning av sjukförsäkringsfondens eventuella underskott eller överskott och av det

derskott eller överskott och av det likviditetsbelopp som inte återburits under det innevarande året. Beräkningarna skall justeras senast den 15 oktober och även annars, om grunderna för dem har förändrats väsentligt.

likviditetsbelopp som inte återburits under det innevarande året. Beräkningarna ska justeras senast den 15 oktober och även annars, om grunderna för dem har förändrats väsentligt.

32 §

Tillämpning av vissa lagar som gäller beskattningen

Angående uppbörd, indrivning och återbäring av den försäkrades sjukförsäkringspremie gäller vad som bestäms i lagen om skatteuppbörd (609/2005).

Om en begränsat skattskyldig försäkrades sjukförsäkringspremie fastställs på basis av försäkringslönen, är den finska arbetsgivare som har sänt arbetstagaren utomlands och som betalar arbetstagarens lön skyldig att uppbära den försäkrades sjukförsäkringspremie på det sätt som i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet bestäms om uppbörd av källskatt.

Om den försäkrades sjukförsäkringspremie inte på det sätt som avses i 2 mom. skall uppbäras hos en begränsat skattskyldig försäkrad som arbetar utomlands, fastställs sjukförsäkringspremien med iakttagande av det förfarande som avses i 3 kap. i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet. När premien fastställs görs dock inte de avdrag som avses i inkomstskattelagen.

Den som betalar ut lönen eller ersättningen är skyldig att uppbära sjukförsäkringspremien för en sådan begränsat skattskyldig försäkrad som avses i 16 § och som arbetar i Finland, enligt vad som i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet bestäms om uppbörd av källskatt.

32 §

Tillämpning av vissa lagar som gäller beskattningen

I fråga om uppbörd, indrivning och återbäring av försäkrades sjukförsäkringspremier gäller vad som bestäms i lagen om skatteuppbörd (609/2005).

Om sjukförsäkringspremien för en begränsat skattskyldig försäkrad fastställs utifrån försäkringslönen, är den finska arbetsgivare som har sänt arbetstagaren utomlands och som betalar arbetstagarens lön skyldig att uppbära sjukförsäkringspremien hos den försäkrade på det sätt som bestäms om uppbörd av källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst.

Ska den försäkrades sjukförsäkringspremie inte på det sätt som avses i 2 mom. uppbäras hos en begränsat skattskyldig försäkrad som arbetar utomlands, fastställs sjukförsäkringspremien med iakttagande av det förfarande som avses i 3 kap. i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst. När premien fastställs görs dock inte de avdrag som avses i inkomstskattelagen.

Den som betalar ut lönen eller ersättningen är skyldig att uppbära sjukförsäkringspremien hos en sådan begränsat skattskyldig försäkrad som avses i 16 § enligt vad som i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst bestäms om uppbörd av källskatt.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

35 §

Betalning av statens andel

Betalning av statens andel

Staten skall månatligen betala den andel som avses i 2, 10 och 13 § till Folkpensionsanstalten, på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Staten ska månatligen betala den andel som avses i 10 och 13 § till Folkpensionsanstalten, på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Bestämmelsen i 23 § 2 mom. tillämpas första gången vid fastställandet av premieprocentsatsen för sjukvårdspremien för 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 augusti 2001 om Folkpensionsanstalten (731/2001) 12 a—12 c §
 och 15 § 1 mom.,
 av dem 12 a—12 c § sådana de lyder i lag 587/2007, och
fogas till lagen nya 12 d—12 h § som följer:

Gällande lydelse

3 a kap.

Fonder

12 a §

Folkpensionsanstaltens fonder

Folkpensionsanstaltens fonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. Bestämmelser om folkpensionsfonden finns i folkpensionslagen (568/2007) och bestämmelser om sjukförsäkringsfonden i sjukförsäkringslagen (1224/2004).

Folkpensionsanstaltens fonder har rätt att av särskilda skäl och på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna varandra medel utan att kräva säkerhet.

12 b §

Pensionsansvarsfonden

Pensionsansvarsfondens tillgångar utgör täckning för det pensionsskydd för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett anställningsförhållande till pensionsanstalten. Av fondens medel betalas pensionerna och familjepensionerna enligt 13 §.

Föreslagen lydelse

3 a kap.

Fonder

12 a §

Folkpensionsanstaltens fonder

Folkpensionsanstaltens fonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och *fonden för övrig social trygghet (förmånsfonder) samt* pensionsansvarsfonden.

Folkpensionsanstaltens fonder har rätt att av särskilda skäl och på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna varandra medel utan att kräva säkerhet.

12 b §

Folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalas de förmåner som avses i 97 § i folkpensionslagen (568/2007) samt i lagen om handikappförmåner (570/2007), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), lagen om frontmannapension (119/1977) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksam-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem.

12 c §

Täckning av pensionsansvaret

För täckning av pensionsansvaret och betalning av pensioner skall bidrag betalas ur folkpensions- och sjukförsäkringsfonden. Beloppet ur pensionsansvarsfonden är minst 19 procent och högst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Genom bidrag får denna nivå inte överskridas annat än tillfälligt.

När det fulla pensionsansvaret beräknas iakttas i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om grunderna.

Om folkpensionsfondens och sjukförsäkringsfondens investerings- eller anläggningstillgångar används till betalning av bidraget, uppdelas verksamhetskostnaderna till denna del inte enligt 97 § i folkpensionslagen eller 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen.

12 c §

Sjukförsäkringsfonden

Ur sjukförsäkringsfonden betalas de förmåner som avses i 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem.

12 d §

Fonden för övrig social trygghet

Ur fonden för övrig social trygghet betalas andra förmåner än de som avses i 12 b och 12 c § och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dessa förmåner.

Medel som betalats för finansiering av en förmån som hör till fonden för övrig social trygghet kan tillfälligt användas för betalning av en annan förmån som ska betalas ur denna samma fond. Finansieringen av förmåner ska dock rättas till så snart som möjligt, senast vid utgången av det år betalningen har skett.

Oberoende av vad som föreskrivs om finansieringen av förmåner och verksamhetskostnader i någon annan lag ersätts de

verksamhetskostnader som avses i 1 mom. av statens medel till den del de inte täcks av fondens placeringstillgångar.

12 e §

Fördelning och finansiering av övriga verksamhetskostnader

Den del av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som inte orsakas av verkställigheten av förmåner fördelas som förmånsfondernas verksamhetskostnader i förhållande till kostnaderna för verkställigheten av förmånerna. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar Skatteförvaltningen fördelas dock som förmånsfondernas verksamhetskostnader i förhållande till hur förmånsfonderna anlitar Skatteförvaltningens tjänster för uttagande och redovisning av premier och avgifter.

Folkpensionsanstaltens övriga verksamhetskostnader enligt 1 mom. finansieras på samma sätt som de verksamhetskostnader som orsakas av verkställigheten av förmåner.

12 f §

Betalning av statens andel av verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet

Staten betalar som förskott på verksamhetskostnaderna för fonden för övrig social trygghet till Folkpensionsanstalten minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp i januari och därefter det återstående beloppet i månatliga, lika stora poster. För tryggnad av finansieringen kan förskottet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivits ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta.

12 g §

Pensionsansvarsfonden

Pensionsansvarsfondens tillgångar utgör täckning för det pensionsskydd för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett anställningsförhållande till pensionsanstalten. Av fondens medel betalas pensionerna och familjepensionerna enligt 13 §.

Tillgångarna i pensionsansvarsfonden ska vid utgången av varje kalenderår utgöra minst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Miniminivån får underskridas endast tillfälligt.

När det fulla pensionsansvaret beräknas iaktas i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om grunderna.

12 h §

Täckning av pensionsansvaret

För täckning av pensionsansvaret för Folkpensionsanstaltens personal och för betalning av pensioner ska bidrag betalas ur förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden. Bidraget är en del av förmånsfondernas verksamhetskostnader. Som verksamhetskostnader för en förmånsfond räknas emellertid inte den del av bidraget som betalas genom överföring av anläggnings- eller placeringstillgångar från förmånsfonden till pensionsansvarsfonden.

Den miniminivå på 41 procent som anges i 12 g § 2 mom. får överskridas av orsaker som hänger samman med fluktuationer i värdet på tillgångarna eller om pensionsansvaret täcks genom överföring av anläggnings- eller placeringstillgångar från förmånsfonderna till pensionsansvarsfonden.

De tillgångar som överförs till pensionsansvarsfonden värderas till verkligt värde.

15 §

Placering och placeringsplan

Vid placering av de i 12 a § avsedda folkpensions-, sjukförsäkrings- och pensionsansvarsfondernas medel ska placeringarna göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.

15 §

Placering och placeringsplan

När medel i Folkpensionsanstaltens fonder placeras ska placeringarna göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Bestämmelsen i 12 d § tillämpas dock på underhållsstöd först från och med den 1 april 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
